Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31623

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i, Tip 2 Diabetes Mellitus (T2DM) hastalar?n?n karma??k tedavi rejimlerine ne ölçüde uyum sa?lad?klar?n? sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik ölçektir. Ölçek, 2014 y?l?nda A. Demirta? taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda olu?turulmu?tur. Temel amac?, ilaç kullan?m?, diyet düzenlemeleri, egzersiz programlar? ve kan ?ekeri izlemi gibi hayati öneme sahip tedavi bile?enlerine yönelik hasta davran??lar?n? ölçmektir. Bu ölçek, sa?l?k profesyonellerine, hastalar?n uyum düzeylerini belirleme ve uyumsuzlu?a yol açan spesifik alanlar? tespit etme konusunda önemli bir araç sunmaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi süreci, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n? içermekte olup, T2DM tedavisinde hasta uyumunun multidisipliner yap?s?n? yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r. Ölçek, özellikle Türkiye ba?lam?nda, kronik hastal?k yönetiminde hasta merkezli yakla??mlar?n geli?tirilmesine katk?da bulunmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Tip 2 Diabetes Mellitus, Hasta Uyumu, Tedaviye Uyum, Kronik Hastal?k Yönetimi, Psikometrik Ölçek, Geli?tirme, Adherans.

Yazarlar

Demirta?, A.

Amaç

Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i'nin temel amac?, Tip 2 DM tan?s? alm?? bireylerin reçete edilen tedavi planlar?na gösterdikleri uyum düzeylerini objektif ve yap?land?r?lm?? bir biçimde ölçmektir. T2DM tedavisinin ba?ar?s? büyük ölçüde hastan?n ya?am tarz? de?i?ikliklerine ve farmakolojik müdahalelere olan sürekli uyumuna ba?l?d?r. Bu nedenle, ölçek, uyumun farkl? boyutlar?n? (örne?in, medikasyon uyumu, diyet uyumu, egzersiz uyumu) ayr? ayr? de?erlendirerek kapsaml? bir profil ç?karmay? hedefler.

Ölçek, klinik ara?t?rmalarda ve sa?l?k hizmetleri ortamlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Sa?l?k profesyonelleri, bu ölçek sayesinde dü?ük uyum riskini ta??yan hastalar? erken tespit edebilir ve uyumu art?rmaya yönelik ki?iselle?tirilmi? müdahale stratejileri geli?tirebilirler. Ölçek, özgün olarak 2014 y?l?nda bir doktora tezi kapsam?nda, Türkiye'deki hasta popülasyonuna özgü kültürel ve tedavi normlar?n? dikkate alarak olu?turulmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçe?in Ölçtü?ü Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Hasta Uyumu** (Patient Adherence) kavram?d?r. Kronik hastal?k yönetiminde uyum, hastan?n tedavi önerilerini kabul etme ve bu önerileri sürdürme derecesini ifade eder. T2DM ba?lam?nda bu yap?, genellikle a?a??daki alt boyutlar? içerecek ?ekilde kavramsalla?t?r?lm??t?r:

?laç Uyumu: ?nsülin veya oral antidiyabetik ilaçlar?n do?ru dozda ve zamanda düzenli kullan?m?.
Diyet Uyumu: Karbonhidrat kontrolü, porsiyon büyüklükleri ve sa?l?kl? beslenme al??kanl?klar?na ba?l?l?k.
Egzersiz Uyumu: Önerilen fiziksel aktivite s?kl??? ve yo?unlu?una uyum.
Kan ?ekeri ?zlem Uyumu: Evde glikoz izlemi (self-monitoring) ve sonuçlar?n kay?t alt?na al?nmas?.
Sa?l?k Kontrolü Uyumu: Doktor randevular?na, laboratuvar testlerine ve göz muayenelerine düzenli kat?l?m.

Bu çok boyutlu yap?, sadece hastan?n davran??sal yönlerini de?il, ayn? zamanda hastal??? alg?lay???n?, tedavi motivasyonunu ve tedavi engelleriyle ba?a ç?kma becerisini de dolayl? olarak yans?tmaktad?r. Ölçek, bu karma??k yap?n?n bütüncül bir de?erlendirmesini sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?n?n detayl? geçerlik analizleri, A. Demirta?'?n 2014 y?l?ndaki doktora tezinde sunulmu?tur. Geçerlik çal??malar?, genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi), içerik geçerli?i (uzman görü?leri) ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?i (benzer standart ölçeklerle korelasyon) içermektedir.

Kaynak özeti içerisinde spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, KMO de?eri, aç?klanan varyans yüzdesi) belirtilmemi? olsa da, ölçe?in bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? olmas?, standart psikometrik prosedürlere uygun olarak geli?tirildi?ini dü?ündürmektedir. Detayl? bilgiye ula?mak için orijinal tezin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri de geli?tirme sürecinin kritik bir parças?d?r. Güvenirlik, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? gösterir. Tipik olarak iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleri kullan?lm??t?r.

Özet kaynakta güvenirlik katsay?lar?na dair say?sal veri bulunmamaktad?r. Ancak, ölçe?in bilimsel bir tez çal??mas?yla ortaya konulmas?, kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarl?l?k ve güvenirlik de?erlerinin elde edildi?ini varsaymaktad?r. Güvenirlik çal??malar?na ait spesifik

ARABPSYCHOLOGY.COM

Cronbach Alfa de?erleri ve di?er istatistiksel sonuçlar, tezin tam metninde mevcuttur.

Faktör Analizi

Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla aç?mlay?c? ve/veya do?rulay?c? faktör analizleri uygulanm??t?r. Faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? ve teorik olarak öngörülen uyum alt boyutlar?n? ne ölçüde destekledi?ini ortaya koyar.

Bu analizler sonucunda ölçe?in kaç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u, maddelerin faktör yükleri ve faktörler aras?ndaki ili?kiler belirlenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in T2DM tedavisindeki çok yönlü hasta uyumu yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil edip etmedi?ini do?rulamak için hayati öneme sahiptir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir ölçek olu?turma çal??mas?d?r.)

Format: Büyük olas?l?kla Likert tipi derecelendirme format?ndad?r. Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi belirtilmemi?tir, ancak hasta uyumu ölçeklerinde s?kl?kla 4'lü veya 5'li Likert tipleri kullan?l?r (Örne?in: Hiçbir zaman - Her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Tip 2 Diabetes Mellitus tan?s? alm?? hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (T2DM tan?s? genellikle yeti?kinlik döneminde konuldu?u için).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki Tip 2 DM hastalar? üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Alana özgü literatür taramas?, uzman görü?ü alma, pilot uygulama, istatistiksel analizler (geçerlik ve güvenirlik) yoluyla yeni bir öz bildirime dayal? ölçek geli?tirme metodolojisi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Diabetes Yönetimi, Adherans, Hasta E?itim, Kronik Bak?m, GATA, Doktora Tezi, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor.

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Ölçe?in geli?tirildi?i kurum: GATA, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, **2014** y?l?nda tamamlanm?? bir doktora tezi ürünüdür. Ölçe?in kullan?m? için genellikle yazar veya ilgili akademik kurumdan (GATA/Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi) izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari bir ücret bilgisi mevcut de?ildir, ancak akademik veya klinik ara?t?rmalar için kullan?m, telif haklar?na tabi olabilir.

Kaynaklar

Demirta?, A. (2014). Tip 2 diabetes mellitus tedavisinde hasta uyumunun de?erlendirilmesine yönelik yeni bir ölçek olu?turulmas? (Doktora tezi, GATA, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
Tez kayna??na eri?im linki: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir.
Tez Sorgu Sonucu Linki: tez.yok.gov.tr

PDF Durumu: Ölçe?in tam metni PDF olarak kaynak özeti içerisinde sunulmam??t?r. Tam metin için YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanmal?d?r.

Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak özetinde yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için A. Demirta? (2014) taraf?ndan haz?rlanan "Tip 2 diabetes mellitus tedavisinde hasta uyumunun de?erlendirilmesine yönelik yeni bir ölçek olu?turulmas?" ba?l?kl? doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM